

EVALUATIEONDERZOEK PILOTPROJECT

INLOOPSCHOLEN

CINOP

leren met impact

COLOFON

Dit is een uitgave van CINOP

Titel Evaluatieonderzoek pilotproject Inloopscholen
Auteur(s) Karien Coppens, Joost Franssen en Marit Schreurs
Publicatiedatum december 2021

Stichting CINOP realiseert gefundeerde en integrale oplossingen voor complexe onderwijs- en arbeidsmarkt vraagstukken. We zetten ons in voor een optimale deelname van iedereen aan de samenleving, vandaag en morgen. Daarvoor maken we verbindingen met het onderwijs, de overheid en het bedrijfsleven. We zijn gespecialiseerd in vraagstukken rondom flexibel onderwijs, professionalisering in het beroepsonderwijs en arbeidsmarktleren: een leven lang ontwikkelen. Ook internationaal zijn we actief: samen met onze partners dragen we bij aan mobiliteit, Europese leermogelijkheden en kennistransfer naar landen waar scholing nog in de steigers staat.

CINOP B.V.
Postbus 1585
5200 BP 's-Hertogenbosch
Tel: 073-6800800
www.cinop.nl
info@cinop.nl

© CINOP B.V. 2021

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van de uitgever.

SAMENVATTING

De overheid wil een doorbraak realiseren op het gebied van een leven lang ontwikkelen (LLO) en een positieve en sterke leercultuur tot stand brengen. Bibliotheken kunnen een rol spelen in het wegnemen van bepaalde belemmeringen en middels het Bibliotheekconvenant 2020-2023 is deze rol bekrachtigd. Hierbij aansluitend is de Koninklijke Bibliotheek (KB) in 2019 door het ministerie van OCW gevraagd om een pilot te draaien om mensen met maximaal mbo-4 achtergrond te activeren en stimuleren om te gaan leren in de bibliotheek. Daartoe zijn binnen het pilotproject 'Inloopscholen' een vijftal Inloopscholen opgestart: laagdrempelige leeromgevingen met zowel formeel als non-formeel en digitaal aanbod waar (jong)volwassenen terecht kunnen om dingen te leren waar zij zelf behoefte aan hebben en/of leuk vinden. CINOP heeft deze pilots geëvalueerd.

Voor het evaluatieonderzoek zijn we uitgegaan van een aanpak van waarderend onderzoeken, waarbij we terug hebben geblikt met de focus op leren van het verleden, krachten vergroten en ontwikkelen op successen. De volgende vragen stonden centraal in de evaluatie:

1. Hoe zijn de vijf pilotprojecten vormgegeven en wat is hierop van invloed geweest? (Interventie, Context en andere factoren)
2. Wat zijn de belangrijkste opbrengsten van de projecten in termen van bereik/deelname en effecten op deelnemers? (Outcome)
3. Welke elementen zijn van invloed geweest op deze opbrengsten? (Mechanismes)

Het evaluatieonderzoek heeft geresulteerd in een drieluik waarin we de bevindingen representeren. Naast deze eindrapportage – met de belangrijkste onderzoeksbevindingen – hebben we twee infographics ontwikkeld. Een infographic per Inloopschool (overzichtskaart per pilotschool) en de infographic 'wegwijzer' met daarin tips en aanbevelingen voor de toekomst. Beide zijn in de bijlage toegevoegd aan deze eindrapportage. Deze infographics zijn behulpzaam bij verdere invulling van de maatschappelijk opgave die de bibliotheken hebben opgepakt en daarmee de positionering van de bibliotheken als belangrijke partner in het vormgeven aan LLO.

"Wat zijn de werkzame elementen en knelpunten in de Inloopschool die de deelname van en opbrengsten voor volwassenen (tot maximaal mbo-4) beïnvloeden, en hoe zijn deze te verduurzamen respectievelijk weg te nemen?"

De doelgroep was maximaal mbo-4, daarnaast hebben sommige Inloopscholen zich op een aparte subdoelgroep gericht (qua leeftijd of interesse). Alle pilots hebben het algemene doel om de door hen gekozen doelgroep verder te laten ontwikkelen en te stimuleren om te leren. Daarbij hebben de meesten als doel om de doelgroep zelf te betrekken bij het organiseren (vraaggestuurd) en de verbinding met elkaar (om te netwerken of met een sociaal doel) dan wel communityvorming genoemd. Elke pilot heeft voor een andere opzet gekozen. De meeste Inloopscholen hebben eerst partners/stakeholders en de doelgroep geraadpleegd alvorens een aanbod te bepalen. Uitdagingen bij de opzet van de Inloopschool en de invulling van het programma is het vooraf garanderen van de kwaliteit en de positie van aanbod in relatie tot het aanbod dat er al is in de gemeente van bijvoorbeeld het mbo of de volksuniversiteit.

De werving is in eerste instantie gericht gegaan via lokale partners, maar gaandeweg is men overgestapt naar werving via digitale kanalen en bredere werving. Zowel vanwege corona (waardoor sommige mogelijkheden beperkt waren) als vanwege achterblijvende animo. Werving en communicatie na aanmelden bleek het meest effectief als het persoonlijk was (bij werving via-via en na aanmelding via WhatsApp of bellen). Dit is belangrijk om de betrokkenheid van de deelnemers te vergroten.

Van de deelnemers viel 36% binnen de doelgroep van opleidingsniveau t/m mbo-4. De bereikte doelgroep verschilt echter sterk per Inloopschool. Aangegeven wordt dat de generieke werving wel van invloed is geweest op het type deelnemers dat is aangetrokken. Het is belangrijk om de *communicatiestrategie* aan te passen op de doelgroep en te werken met een *doelgroepafbakening* voor het bepalen van het aanbod.

Deelname leidde met name tot nieuwe kennis, inzichten en vaardigheden, en tot het krijgen van inspiratie en nieuwe ideeën. Deelname leverde daarnaast nieuwe contacten, plezier en gezelligheid op. Ze waren ook (zeer) tevreden over het aanbod. Een goede communicatie voor- en achteraf over het aanbod en de inhoud vonden ze van belang. Verder zijn de deelnemers verdeeld over hun voorkeur voor online of fysieke bijeenkomst. Dit is vooral afhankelijk van het beoogde doel en type bijeenkomst. Van de deelnemers geeft 91% aan om graag nog een workshop of meerdere activiteiten te willen volgen en is een meerderheid bereid om te betalen voor het aanbod.

Voor een verdiepend antwoord op de onderzoeksvraag wordt verwezen naar de infographic 'wegwijzer'. In dat document wordt dieper ingegaan op de werkzame elementen en knelpunten die de deelname van en opbrengsten voor volwassen beïnvloeden. Daarnaast worden oplossingsrichtingen gegeven welke gebruikt kunnen worden om huidige en toekomstige Inloopscholen te versterken, verbreden of op te schalen.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	1
1.1 Achtergrond en doel project Inloopschool	1
1.2 Onderzoeksopzet	2
2. Vormgeving pilots	6
2.1 Context	6
2.2 Interventie	9
3. Opbrengsten	12
3.1 Deelname/Bereik	12
3.2 Opbrengsten	16
3.3 Deelname aan vervolgaanbod	20
4. Conclusies	23
Bijlagen	25
Bijlage 1: Interviewleidraad externe betrokkenen	25
Bijlage 2: Interviewleidraad focusgroep deelnemers	27
Bijlage 3: Evaluatieformulier deelnemers	29

1. INLEIDING

1.1 Achtergrond en doel project Inloopschool

De overheid wil een doorbraak realiseren op het gebied van een leven lang ontwikkelen (LLO) en een positieve en sterke leercultuur tot stand brengen. In het regeerakkoord 2017-2021 stelt het kabinet dat de overheid voor de noodzakelijke randvoorwaarden zal zorgen als het gaat om duurzame inzetbaarheid.¹ Een kwart van de werkenden heeft echter nog nooit een cursus gevolgd² en met name laagopgeleiden, ouderen, flexwerkers en werkenden in het midden- en kleinbedrijf blijven achter in deelname aan cursussen en opleidingen. De urgentie voor LLO wordt niet altijd gevoeld en er kunnen veel belemmeringen zijn.³ Hierdoor groeit de kloof tussen hoger- en lageropgeleiden of tussen mensen die wel en mensen die niet goed meekomen in de huidige samenleving. Vanwege deze zorgelijke ontwikkeling zijn er vanuit de Sociaal Economische Raad (SER), het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) diverse initiatieven en regelingen om hier verandering in te brengen.

Bibliotheken kunnen een rol spelen in het wegnemen van bepaalde belemmeringen, doordat zij voor iedereen een openbare, veilige en laagdrempelige (leer-en ontwikkel)plek bieden. De rol van bibliotheken bij maatschappelijke opgaven is kracht bijgezet in het Bibliotheekconvenant 2020-2023⁴ waarmee verschillende overheden (OCW, IPO, VNG) en de partijen uit het bibliotheekveld (KB, VOB, SPN) zich committeren aan grote, maatschappelijke opgaven in de samenleving, te weten 'een geletterde samenleving', 'participatie in de informatiesamenleving' en 'leven lang ontwikkelen'.

In het licht van bovenstaand heeft het ministerie van OCW in 2019 aan de Koninklijke Bibliotheek (KB) gevraagd om een pilot te starten met een aantal bibliotheken mensen om met maximaal mbo-4 achtergrond te activeren en stimuleren om te gaan leren in de bibliotheek. Binnen het pilotproject is in vijf bibliotheken (een 'Inloopschool' ingericht. In het onderstaande kader staat meer informatie over het concept en de kenmerken.

Concept Inloopschool

Een Inloopschool is een buurtvoorziening waar een laagdrempelige leeromgeving wordt geboden voor volwassenen om te leren. Burgers worden er ondersteund in een leerbehoefte die breder is dan taal en digitaal. Het betreft een doelgroep die over het algemeen negatieve connotaties heeft met leren. Via laagdrempelig informeel en non-formeel aanbod is het de bedoeling dat de doelgroep leren leuk gaat vinden en daarmee weer geactiveerd wordt om te gaan leren om zo ook voor de toekomst inzetbaar te blijven op de arbeidsmarkt en de maatschappij in het algemeen.

¹ Regeerakkoord Rutte III, Vertrouwen in de toekomst (2017)

² ROA, Levenslang leren en competentie ontwikkeling, (2018).

³ Bronnen: rapporten SCP en Panteia)

⁴ https://www.debibliotheken.nl/wp-content/uploads/2020/10/2020-2023_bibliotheekconvenant_vob-kb-spn-ocw-vng-ipo.pdf

Kenmerken Inloopschool

- De Inloopschool is een laagdrempelige buurtvoorziening voor volwassenen om te leren. Het gaat om leren in de breedste zin van het woord, met een focus op non-formeel en informeel leren.
- In de Inloopschool kunnen volwassenen tot maximaal mbo-4 niveau terecht om dingen te leren waar zij zelf behoefte aan hebben en/of leuk vinden. Dit kan gaan over vak- of basisvaardigheden, maar ook computervaardigheden, een vreemde taal, sociale vaardigheden of praktische vaardigheden gericht op maatschappelijke participatie en arbeidsdeelname.
- Volwassenen kunnen er ook van elkaar leren: een cursist kan tevens coach zijn van iemand anders. Daarnaast kunnen deelnemers leren met/van vrijwilligers en/of professionals.
- Qua leervormen zijn er verschillende, flexibele mogelijkheden: combinaties van afstandsleren en fysiek onderwijs: samen, alleen, met een vrijwilliger in een klas, uit een boek, in de praktijk, meelopen met vakmensen, ervarend leren of online.
- Trajecten en cursussen zijn flexibel te starten en stoppen.
- Deelname aan (activiteiten van) de Inloopschool is (nagenoeg) gratis.

Binnen het pilotproject is in vijf bibliotheken (Bibliotheek Hoogeveen, Bibliotheek Aan den IJssel, Bibliotheek NOBB (Oss en omstreken), Bibliocenter Weert en Bibliotheek Rijn en Venen) een zogenaamde 'Inloopschool' ingericht. Daarbinnen zijn de bibliotheken uitgedaagd actief aan de slag te gaan met het aanbieden van nieuwe vormen van educatieve programmering. Ter ondersteuning van die programmering kon een breed spectrum van online cursussen en trainingen ingezet worden, die door de KB zijn ingekocht bij online opleider SkillsTown. Het was de bedoeling dat bibliotheken deze content inzetten ter ondersteuning van fysieke bijeenkomsten in de bibliotheken. In september 2020 zijn de eerste bibliotheken gestart met fysieke programmering in combinatie met het aanbod van e-content. Elke pilotbibliotheek kon werken aan een eigen concept van de Inloopschool, dat wil zeggen dat fysieke programmering en (eventuele) inzet van digitale leermiddelen via SkillsTown verschillen per deelnemende bibliotheek.

CINOP is gevraagd om deze pilot met de vijf Inloopscholen te evalueren.

1.2 Onderzoeksopzet

Om na te gaan of en hoe het aanbod en de programmering binnen de pilot aansluit bij de behoeften van de beoogde doelgroep en welke lessen hieruit geleerd kunnen worden voor het programma LLO in de toekomst, zijn we uitgegaan van de volgende vraagstelling:

“Wat zijn de werkzame elementen en knelpunten in de Inloopschool die de deelname van en opbrengsten voor volwassenen (tot maximaal mbo-4) beïnvloeden, en hoe zijn deze te verduurzamen respectievelijk weg te nemen?”

Voor het evaluatieonderzoek zijn we uitgegaan van een aanpak van waarderend onderzoeken, waarbij we terug hebben geblikt met de focus op leren van het verleden, krachten vergroten en ontwikkelen op successen. Om uitspraken te kunnen doen over de werkzame elementen en

knelpunten van de Inloopscholen hebben we de CIMO-methodiek⁵ gebruikt en stonden de volgende drie vragen centraal in de evaluatie:

1. Hoe zijn de vijf pilotprojecten vormgegeven en wat is hierop van invloed geweest? (Interventie, Context en andere factoren)
2. Wat zijn de belangrijkste opbrengsten van de projecten in termen van bereik/deelname en effecten op deelnemers? (Outcome)
3. Welke elementen zijn van invloed geweest op deze opbrengsten? (Mechanismes)

Om deze vragen te beantwoorden hebben we verschillende vier (onderzoeks)activiteiten uitgevoerd die we hieronder schematisch presenteren en verder uitwerken.

Figuur 1: Onderzoeksopzet op hoofdlijnen

Activiteit 1: Deskresearch:

In de deskresearch hebben we de projectplannen van de vijf deelnemende bibliotheken doorgenomen en een kort telefonisch interview afgenomen met de projectleider per Inloopschool. Deze activiteit leidt tot bouwstenen voor het in beeld brengen van de aspecten Context en de Interventie.

Activiteit 2: Analyse gegevens bibliotheken

Om een beeld te schetsen van (de stand van zaken van) de opbrengsten (outcomes) op deelnemersniveau hebben we de deelnemersgegevens en evaluatieformulieren die door de bibliotheken zijn verzameld geanalyseerd. Deze analyses leidden tot een cijfermatig beeld van de opbrengsten op deelnemersniveau qua deelname aan/bereik van de programmering en waarneembare en meetbare effecten.

Activiteit 3: Interviews en focusgroepen

In activiteit 3 hebben we gesprekken gevoerd met betrokkenen:

- Online/telefonische interviews met externe betrokkenen (samenwerkingspartners, uitvoerders van programmaonderdelen per pilot) om zicht te krijgen op het bereik en de effecten, en welke

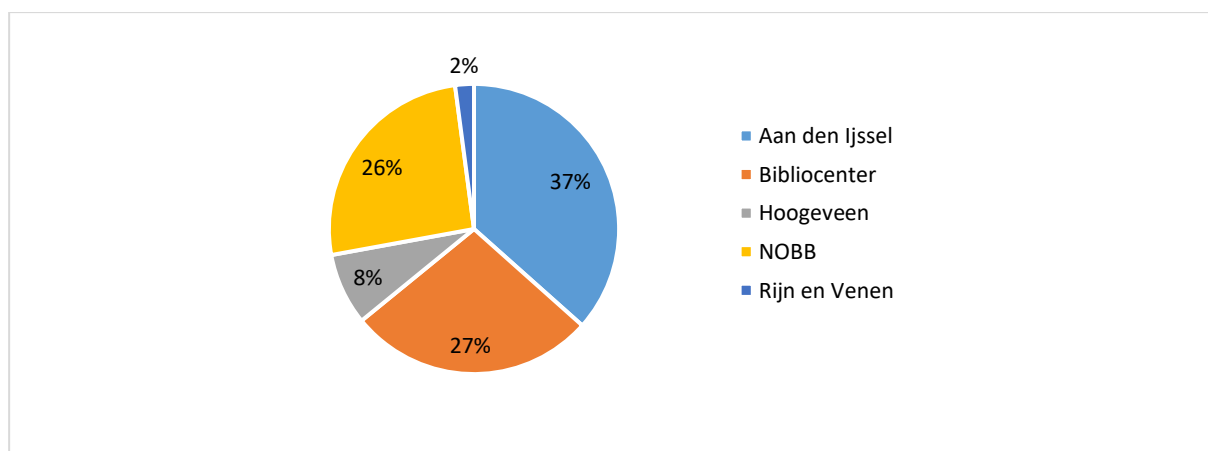
⁵ Denyer, D., Tranfield, D., & Van Aken, J. E. (2008). Developing design propositions through research synthesis. *Organization studies*, 29(3), 393-413.

elementen uit de context en de interventie (de vormgeving van het aanbod en het programma) dit hebben beïnvloed.

- Groepsgesprekken met deelnemers om te achterhalen wat de deelname de deelnemers heeft gebracht (outcomes), hoe ze het hebben ervaren, maar ook *waarom* ze hebben deelgenomen, en *wat* de opbrengsten en ervaringen heeft beïnvloed (Sloot het aanbod aan? Wat misten ze? Waar liepen ze tegenaan?)
- Interview met de projectleider over de opbrengsten en welke factoren (waaronder de programmering, het aanbod en de motivatie en toeleiding) deze opbrengsten hebben beïnvloed. Daarnaast gaan we ook in op welke lessen/aanknopingspunten en oplossingsrichtingen we op basis van de beïnvloedende factoren die door hen zelf, maar ook door samenwerkingpartners en deelnemers zijn benoemd.

Belangrijk om hierbij te benoemen is dat zowel de pilotprojecten als de evaluatie door corona zijn beïnvloed. Zo hebben gesprekken online of met minder betrokkenen plaatsgevonden en is de looptijd van de pilotprojecten (en daarmee de evaluatie) verlengd vanwege corona. De pilot zou een doorlooptijd hebben van een jaar (2020) en is in eerste instantie verlengd tot en met juli 2021, omdat bibliotheken niet konden starten met hun fysieke programmering. Uiteindelijk is de pilot verlengd tot en met december 2021, omdat bibliotheken hun programmering vanwege de verschillende lock-downs en maatregelen langere tijd niet of alleen in aangepaste vorm konden uitvoeren. In overleg met de opdrachtgever is tussentijds een kennisdeelsessie georganiseerd, met als doel om halverwege (voorjaar 2021) de stand van zaken te bespreken, ervaringen te delen en handvatten te bieden voor de resterende periode (tot eind 2021) voor de bibliotheken die na de zomer zijn doorgegaan.

In totaal hebben 288 deelnemers na afloop van een activiteit een evaluatieformulier ingevuld. In Figuur 3 is te zien hoeveel formulieren er per Inloopschool zijn aangeleverd. Belangrijk hierbij om op te merken is enerzijds dat een deelnemer meerdere formulieren ingevuld kan hebben (bij deelname aan verschillende activiteiten).⁶ Anderzijds dient te worden opgemerkt dat niet bij alle Inloopscholen exact dezelfde vragenlijst is afgenomen vanaf het begin.⁷ Hierdoor kunnen responsaantallen verschillen per vraag.

Figuur 3: Het aantal ingestuurde evaluatieformulieren (n = 288)

⁶ Aangezien de formulieren veelal anoniem zijn, kan hier niet voor gecontroleerd of gecorrigeerd worden.

⁷ Gedurende het traject zijn de evaluatieformulieren op elkaar afgestemd.

Het evaluatieonderzoek heeft geresulteerd in een drieluik waarin we de bevindingen representeren. Naast deze eindrapportage – met de belangrijkste onderzoeksbevindingen – hebben we infographics ontwikkeld die een beeld per bibliotheek schetst. Er is een 'wegwijzer' opgesteld met daarin reflecties op de pilot en zijn aanbevelingen gedaan voor de toekomst en een mogelijk vervolg.

2. VORMGEVING PILOTS

In dit hoofdstuk zoomen we eerst in op de vraag: Hoe zijn de vijf pilotprojecten vormgegeven (context en interventie) en wat is hierop van invloed geweest? Vervolgens zoomen we in hoofdstuk 3 in op de opbrengsten en de factoren die daarop van invloed zijn geweest (outcomes en mechanismen).

2.1 Context

In het kader van het Pilotproject Inloopscholen zijn er vanuit vijf bibliotheken Inloopscholen georganiseerd. Hieronder brengen we de context (C) in beeld waarbinnen de pilotprojecten (interventies) hebben plaatsgevonden. Hierbij gaat het om kenmerken van de fysieke omgeving van de Inloopscholen, maar ook om kenmerken van de doelgroep waarop de interventies (in dit geval de programmering en het aanbod van de Inloopscholen) zich richten.

Concreet schetsen we in dit hoofdstuk de bevindingen rondom de volgende elementen:

- Beoogde doel (bijv. (beoogde) eindsituatie voor de deelnemers)
- Beoogde doelgroep, zoals opleidingsniveau
- Uitgangssituatie, zoals samenwerkingen, pilots, verbinding met andere projecten
- Randvoorwaarden: organisatorische en contextuele randvoorwaarden van de interventie

In onderstaand tabel hebben we de vijf pilots op een rij gezet en geven een inzicht op doel en doelgroep.⁸

⁸ Meer 'unieke' informatie rondom de pilots is te vinden in de verschillende infographics.

Tabel 1: overzicht van de doelgroep en het doel van de vijf Inloopscholen

Stichting Bibliocenter - Leudal, Maasgouw, Nederweert en Weert	
Doelgroep	Jongvolwassen van het werkgebied van Bibliocenter tussen de 25-40 jaar, max. mbo-niveau 4.
Doel	(1) Bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling van deelnemers en verbetering van hun maatschappelijke kansen. (2) Zorgen dat leren weer leuk wordt. (3) De ontmoeting en het contact tussen de deelnemers faciliteren.
Bibliotheek aan den IJssel - Krimpen en Capelle a/d IJssel (Inloopschool aan den IJssel)	
Doelgroep	Volwassenen vanaf 18 jaar met max. mbo-niveau 4
Doel	(1) Doelgroep activeren/prikkelen om (weer) te leren, door vanuit interesse en motivatie, urgentie en behoefte te starten met in breder perspectief/meer leren leren (vliegwielen). (2) Deelnemers gerichte vaardigheden op laten doen en algemene leervaardigheden verhogen. (3) Zelfredzaamheid en participatie van de (brede) doelgroep vergroten door via een Inloopschool mensen/doelgroep leren kennen, behoefte en belemmeringen inventariseren, hulp bieden en doorverwijzen. (4) Community-vorming van lokale stakeholders rondom LLO (participatiesamenleving vormgeven).
Bibliotheek Hoogeveen (Veenbazen)	
Doelgroep	(Jong)volwassenen tussen de 18-25 jaar, woonachtig in Hoogeveen die net gestart zijn als (creatieve) ondernemer of dit in de toekomst willen doen met max. mbo-4 opleiding.
Doel	(1) Communityvorming: Deelnemers ontmoeten anderen die bezig zijn met ondernemerschap, ze leren elkaar kennen, leren van elkaar en kunnen elkaar verder helpen in het ondernemerschap. (2) Deelnemers leren vaardigheden en versterken hun zelfverzekerdheid en zelfstandigheid om een onderneming te starten of een passende andere baan te vinden. (3) Als bijvangst, draagt dit bij aan het imago van de bibliotheek.
Noord Oost Brabantse Bibliotheken (Inloopschool NOBB)	
Doelgroep	Volwassenen die een opleiding hebben tot mbo-4.
Doel	(1) Deelnemers hebben toegang tot aantrekkelijk en gevarieerd aanbod waarin ze in korte tijd iets (praktisch) leren, op een eenvoudige, leuke en ontspannen manier (zonder verplichtingen). (2) Mensen vinden vanuit de doelgroep die mee willen denken over vervolg-workshops en/of die (in de toekomst) workshops willen verzorgen. (3) Als bijvangst in contact komen met de/nieuwe doelgroep.
Bibliotheek Rijn en Venen (De Talentenbar)	
Doelgroep	Volwassenen 23-65 jaar opgeleid tot en met mbo-4 niveau die zoekende zijn en/of eerste opleiding afgerond hebben.
Doel	(1) Deelnemers ontdekken hun talenten en waar die talenten hen kunnen brengen. (2) Bouwen van een community, waarin deelnemers elkaars talenten versterken en mensen elkaar kunnen gaan helpen. (3) Vernieuwing op gang brengen in het informeel leren aanbod door vraaggericht te werken en deelnemers zelf actief te laten meedenken en te laten deelnemen. (4) Middels de pilot onderzoeken welke actieve rol de bibliotheek kan spelen d.m.v. community programmering voor de inwoners op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen.

Beoogde doelgroep

De beoogde doelgroep waren mensen met maximaal een mbo-4 achtergrond. De meeste bibliotheken hebben gekozen voor een minimale leeftijd van tussen de 18 en 25 jaar. Sommige hebben naast een minimum leeftijd ook voor een maximumleeftijd gekozen. Verder focust Hoogeveen op jonge ondernemers en ontwikkelt Aan den IJssel een aanvullende aanpak specifiek voor werkzoekenden.

Beoogd doel

Alle pilots hebben het algemene doel om de door hen gekozen doelgroep verder te laten ontwikkelen en te stimuleren om te leren. Daarbij hebben de meesten als doel om de doelgroep zelf te betrekken bij het organiseren (vraaggestuurd) en de verbinding met elkaar (om te netwerken of met een sociaal doel) dan wel communityvorming genoemd. Rijn en Venen noemt het ontdekken van talenten expliciet als doel en Aan den IJssel jobcoaching voor werkzoekenden.

Uitgangssituatie

Alle bibliotheken hebben samenwerkingen opgezocht en verbindingen gelegd met andere projecten en initiatieven. De Inloopscholen kennen meerdere samenwerkingen – bijvoorbeeld met onderwijsinstellingen in de buurt (Volksuniversiteit, mbo's), welzijnspartners, lokale ondernemers en met partners zoals Leerwerkloket en woningbouwverenigingen. Daarbij geldt dat de pilots allemaal hebben gekozen voor een andere combinatie van partners/samenwerkingsverbanden, afhankelijk van de beoogde doelen en de beoogde doelgroep. Wel waren alle pilots voornemens om gebruik te maken van SkillsTown, de online opleider waar door de KB online cursussen en trainingen zijn ingekocht.

Randvoorwaarden

Als we kijken naar de organisatorische en contextuele randvoorwaarden van de interventies, dan gaat het om zaken als personeel en financiën. Over het algemeen hebben de Inloopscholen een projectleider aangesteld en vaak één of meerdere projectmedewerkers betrokken in de uitvoering. Als voorwaarde voor een goede uitvoering wordt bij één pilotschool expliciet draagvlak vanuit de directie genoemd.

De financiering van medewerkers, communicatie en programmering etc. vond plaats vanuit de pilot. Het kosteloos aanbieden van workshops, cursussen en trainingen zorgde ervoor dat het aanbod laagdrempelig is. Projectleiders plaatsten hier echter ook kanttekeningen bij, zoals: Hoe zorg je dat het niet vrijblijvend wordt? Ook maken projectleiders opmerkingen over de tijdelijkheid van een pilot: Hoe kun je het aanbod duurzaam borgen na de pilotperiode? Het vraagstuk van het vragen van een financiële bijdrage kwam vaak ter sprake. Enkele projectleiders gaven aan dat het expliciet vermelden dat het aanbod gratis is, mogelijk invloed heeft op het aantrekken van de beoogde doelgroep (anderen dan de gewenste doelgroep). Er werd door een enkeling aangegeven dat juist het gratis aanbieden het gevoel van eigenwaarde zou kunnen ondermijnen.

2.2 Interventie

Bij de interventies (I) kijken we naar de volgende elementen:

- Opzet van de interventie.
- Inrichting marketing en communicatie.
- Inhoud van de interventie, in termen van onderdelen van de programmering en het aanbod.

Opzet

Elke pilot heeft voor een andere opzet gekozen. Sommige Inloopscholen werkten met een aanbod voor een vaste groep deelnemers, en anderen met modulair deelnemen aan losse workshops. Steeds dezelfde deelnemers uitnodigen werd gedaan vanuit het oogpunt van communityvorming.

Als we kijken naar de opzet dan zien we dat pilotscholen proactief bezig zijn geweest met het inrichten van de Inloopschool op basis van hun beeld van de doelgroep en met de positie van de bibliotheek in gedachten (de bibliotheek als facilitator, zorgdrager voor vraag en aanbod, en als verbinder). De meeste Inloopscholen hebben eerst partners/stakeholders (woningbouwvereniging, voedselbank, welzijnsinstellingen) geraadpleegd alvorens een aanbod te bepalen. Daarnaast hebben verschillende Inloopscholen om input gevraagd bij de doelgroep om het aanbod (verder) vorm te geven. Bijvoorbeeld door bijeenkomsten te organiseren waarin de behoeften werden geïventariseerd of door deelnemers van SkillsTown te bevragen. Enkele Inloopscholen waren voornemens de doelgroep ook te betrekken bij het organiseren van (vervolg)aanbod. Vanuit het aanbod (basismenu van activiteiten of startaanbod) creëren de meeste Inloopscholen aanvullend /vervolgaanbod op basis van behoefte. De praktijk leert wel dat dit niet altijd lukt, of nog niet is gelukt, mede corona speelde daar een belangrijke rol in.

Bij het opzetten van de Inloopscholen is het van belang om de 'sociale kaart' goed in beeld te hebben, dit komt uit de gesprekken met de samenwerkingspartners naar voren. Om er voor te zorgen dat de Inloopschool echt een aanvulling is op het bestaande aanbod binnen de gemeente. Daarnaast is bekendheid met de sociale kaart en de verschillende partners van belang, zodat er doorverwezen kan worden vanuit de bibliotheek. Doordat de bibliotheek zo laagdrempelig is, kunnen zij wel een groep benaderen die door andere partners of organisaties minder goed gevonden wordt.

Daarnaast noemen een aantal pilots de kwetsbaarheid van de groep, die ze bij de inrichting van de Inloopscholen probeerden te ondervangen. Bijvoorbeeld door in te zetten op gratis aanbod, vraaggericht werken en investeren in persoonlijk contact en communicatie. In de individuele plannen wordt verder over minimaal en maximaal aantal deelnemers per groep gesproken, juist om de laagdrempeligheid en veiligheid te garanderen.

Marketing en Communicatie

Vindplaatsen en strategieën

Bij de meeste Inloopscholen is vooraf nagedacht over mogelijke vindplaatsen (waar vind je potentiële deelnemers?) en zijn strategische partnerschappen aangegaan om de beoogde doelgroep te bereiken. Men heeft daarbij sterk gebruik gemaakt van het bestaande netwerk, maar men heeft ook het eigen netwerk verder uitgebouwd en is nieuwe samenwerkingen aangegaan. Minder vaak is expliciet nagedacht over de communicatiestrategie: op welke manier kun je deelnemers werven (hoe kun je de doelgroep informeren en verleiden) en hoe kun je deelnemers aan het project binden voor langere tijd (relatiebeheer)?

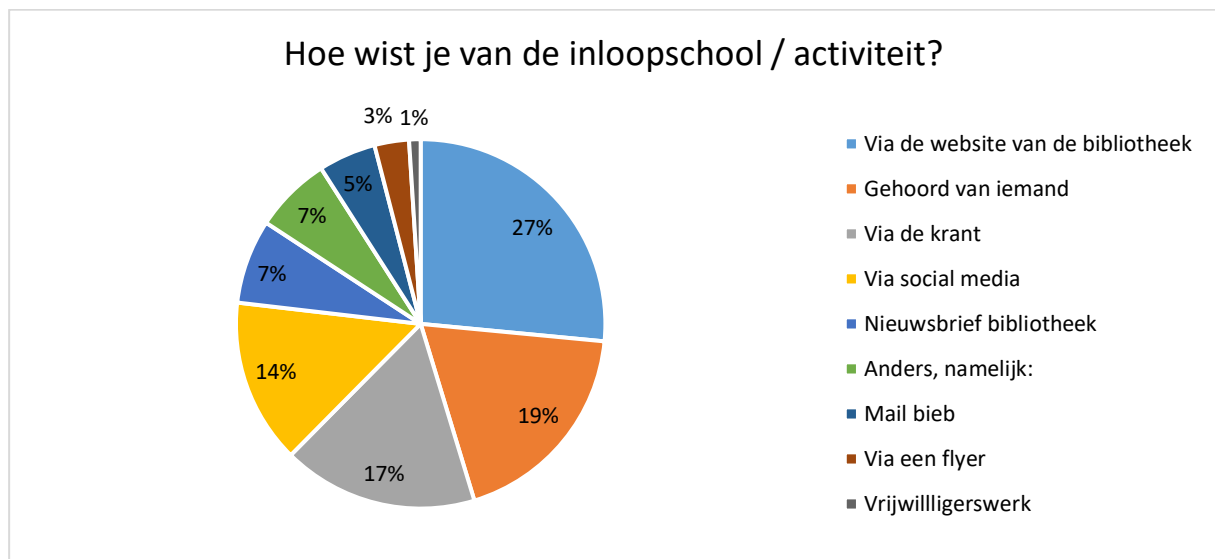
Werving: fysiek en online

De werving vond in eerste instantie gericht (in bepaalde wijken, of via bepaalde partners zoals de voedselbank of een woningcorporatie) plaats. Hetzij door op strategische locaties en via lokale partners te flyeren (sportverenigingen, buurthuizen, voedselbank, de Afrikaanse kapper) of persoonlijk via samenwerkingspartners (denk aan mbo, welzijnswerk) mensen toe te leiden.

Door de coronamaatregelen bleek het fysiek en gericht werven vaak weinig effectief. Daarom is men enerzijds vaak overgestapt naar werving via de digitale kanalen van partners en via de social media en digitale nieuwsbrieven van de bibliotheek. Gaandeweg is voor een bredere werving gekozen om voldoende mensen te krijgen, door bijvoorbeeld via de lokale buurtkrant in de hele gemeente te werven (voor de consequenties van deze bredere werving, zie §2.2).

De Inloopscholen hebben allemaal een eigen webpagina ingericht waar overzichtelijk alle informatie te vinden was en waar mensen zich konden aanmelden. De meeste gebruikten hiervoor de 'reguliere' bibliotheekwebsite, maar Veenbazen heeft een heel eigen website speciaal voor de Inloopschool ingericht.

Als we kijken naar hoe mensen, die daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt van het aanbod binnen de Inloopscholen, hiervan af wisten, dan zien we dat de meeste mensen van de Inloopschool wisten via de website of dit van iemand hadden gehoord. Het minst vaak wisten mensen van de Inloopschool via flyers en vrijwilligerswerk (zie Figuur 2). Bij NOBB hadden de meeste mensen de Inloopschool via de krant ontdekt en bij Veenbazen via social media. Mogelijk hangt dit samen met de (beoogde) doelgroep. Bij de NOBB waren vrijwel alle deelnemers ouder dan 50 en Veenbazen waren alle deelnemers jonger dan 40.

Figuur 2: Via welk medium wisten de deelnemers van de Inloopschool/de activiteit?⁹

In de evaluatieformulieren hebben deelnemers zelf suggesties gedaan over de communicatie. Twee aandachtspunten kwamen daaruit naar voren:

⁹ Deze figuur is gebaseerd op gegevens afkomstig uit de evaluatieformulieren. Meer informatie over de evaluatieformulieren is te vinden in § 2.2

- Meer aandacht voor het aanbod: op de website de activiteiten/cursussen nog meer voor het voetlicht brengen en breder aandacht zoeken (via de regiokrant of ervaringen van cursisten delen op social media).
- Verwachtingenmanagement: duidelijk omschrijven aan de voorkant wat het aanbod behelst, wat de deelnemers kunnen verwachten en hoe de (aanmeld)procedure verloopt.

Binding

Communicatie na aanmelding gebeurde vaak via WhatsApp, om zo persoonlijk contact te hebben met de deelnemers en – waar relevant – de communityvorming te faciliteren. Een aantal pilotscholen heeft ervoor gekozen om een intensief project/volledig programma aan te bieden, een cursus van meerdere bijeenkomsten of met opeenvolgende onderdelen om de binding van deelnemers te vergroten en via hen nieuwe aanmeldingen te krijgen.

Inhoud van de interventie

Drie van de vijf pilotscholen kenden een breed aanbod met losse workshops en masterclasses. Daarbij ging het om thema's als fotografie (fotografie voor beginners/foto's maken met je smartphone), communicatievaardigheden (vreemde talencursussen, teksten schrijven, presenteren), loopbaancompetenties (droombaan) of workshops rondom leefomgeving in samenwerking met partners (een nieuwe huurwoning, samenwonen i.s.m. de woningbouwvereniging, of een digitale melding doen bij de gemeente i.s.m. de gemeente).

De Veenbazen is uitgegaan van een specifiek aanbod gericht op jonge, creatieve ondernemers, met activiteiten zoals inspiratielezingen, zakelijk speeddaten, netwerkevenement, workshop rondom business model canvas en social media, en individuele coaching. Er waren tussentijds werksessies rondom thema's als boekhouding en timemanagement georganiseerd. De sessies waren voor iedereen toegankelijk, maar vaak was er een vaste kern. De Talentenbar ging uit van een combinatie met vier onderdelen: (1) talentensprekuren (intakegesprek), (2) talentenscan, (3) talentenjacht/fysieke activiteiten en (4) talentencoaching.

Voor het geven van workshops en cursussen zijn vaak externen ingezet. De Inloopscholen hebben hierbij over het algemeen geput uit hun eigen netwerk om aanbod en aanbieders te vinden, of hebben dit via-via geregeld en soms gebeurde dit door te googlen. Er is weinig tot geen gebruik gemaakt van het landelijk beschikbare aanbod. Uit de gesprekken komt naar voren dat het voor projectleiders best lastig was om vooraf in te schatten wat de kwaliteit van workshops, begeleiders of sprekers was. Om daadwerkelijk vaardigheden over te brengen is voldoende didactisch pedagogische kennis nodig en de Inloopscholen worstelden nog met vragen als: Welke eisen stel ik aan een spreker? Hoe zorg ik voor kwaliteit?

3. OPBRENGSTEN

Om na te gaan wat de belangrijkste opbrengsten (outcomes) zijn van de projecten, wordt in dit hoofdstuk belicht wat de deelname aan/bereik van de programmering is geweest en wat de effecten zijn geweest op deelnemers. We gaan achtereenvolgens in op:

- Deelname aan en bereik van de programmering
- Opbrengsten (wat heeft het de deelnemers gebracht?)
- Vervolg (hebben deelnemers de intentie om verder te leren?)

3.1 Deelname/Bereik

3.1.1 Aantal en achtergrond deelnemers

Hierna gaan we eerst in op de aantallen deelnemers per activiteit en op de achtergrond van de deelnemers. Daarna gaan we in op factoren die de aantallen en de samenstelling hebben beïnvloed. Als eerst is in Tabel 2 een indicatie te vinden van het aantal deelnemers per Inloopschool en per activiteit.

Tabel 2. Deelname per onderdeel:

Bibliotheek	Onderdeel en aantal deelnemers
Stichting Bibliocenter	Fotografie voor beginners - 8 deelnemers
	Duits op reis: 12 lessen - 10 deelnemers
	Italiaans op reis: 12 lessen - 10 deelnemers
	Spaans op reis: 12 lessen - 10 deelnemers
	Podcast maken - 7 deelnemers
	Creatief met de naaimachine - 5 deelnemers
	Handletteren - 7 deelnemers
	Loesje - 11 deelnemers
	Lezing Passie voor bier - 22 deelnemers lezing, 11 rondleiding
	Lezing Wooncarrière, wat is er voor jou mogelijk? - 33 deelnemers
Bibliotheek aan den IJssel	Een goede foto met je smartphone - 7 aanmeldingen, 6 deelnemers
	Basis fotografie - 8 aanmeldingen, 6 deelnemers
	Vlotte teksten schrijven - 10 aanmeldingen, 3 deelnemers
	Een goede foto met je smartphone - 12 aanmeldingen, 10 deelnemers
	Basis fotografie - 9 aanmeldingen, 4 deelnemers
	Droombaanspel - 5 aanmeldingen, 2 deelnemers
	Presenteer jezelf - 8 aanmeldingen, 3 deelnemers
	Besparen op je energierekening – aantal deelnemers niet bekend
	Gezond afvallen - 9 deelnemers
	Goedkoop en gezond eten – aantal deelnemers niet bekend
	Haren vlechten – aantal deelnemers niet bekend
	Opgeruimd huis, opgeruimd hoofd - 8 deelnemers
	Songwriting - aantal deelnemers niet bekend
Vlotte teksten schrijven – aantal deelnemers niet bekend	
Voeding en opgroeiende kinderen – aantal deelnemers niet bekend	

	Online workshops geven – 5 deelnemers
	Online toeslagen aanvragen – aantal deelnemers niet bekend
Bibliotheek Hoogeveen	In principe vaste kern van 15 deelnemers, in de praktijk steeds verschillend wie aanwezig is: Wat is succes? – 12 deelnemers Zakelijke speeddate met lokale succesvolle ondernemers – 30 deelnemers Business model canvas - 10/15 deelnemers Tips en tricks sociale media – aantal deelnemers niet bekend Wie ben ik? - 6/7 deelnemers Ik ben eigenwijs en ik doe het toch! En goed ook! Organisaties die je ondersteunen – tussen 5 en 12 deelnemers Timemanagement & Burn-out - tussen 5 en 12 deelnemers Storytelling - tussen 5 en 12 deelnemers Meesterlijk merkwaardig - tussen 5 en 12 deelnemers Wervend schrijven - tussen 5 en 12 deelnemers Merkidentiteit en Productfotografie - tussen 5 en 12 deelnemers Vorstelpitch - tussen 5 en 12 deelnemers Persoonlijke promotie video - tussen 5 en 12 deelnemers Individuele coaching: ongeveer 6 deelnemers
Noord Oost Brabantse Bibliotheken	Rustpunt in je drukke bestaan – 18 deelnemers Foutloos schrijven – 13 deelnemers Fotograferen met je digitale telefoon – 30 deelnemers Gezondere levensstijl: gezonde voeding – 8 deelnemers Gezond en betaalbaar koken – 10 deelnemers Gezondere levensstijl: meer bewegen – 2 deelnemers Brandpreventie – 17 deelnemers Digitale meldingen – aantal deelnemers niet bekend
Bibliotheek Rijn en Venen	kick-off lezingen van Luk de Wulf Talentenscan – 20 deelnemers De proeftuin – 743 deelnemers ¹⁰ Online webinar 'de droom van ...' – 10 à 20 mensen live en in totaal 612 views via YouTube ¹¹ .

Het merendeel van de deelnemers is vrouw (zie ook Tabel 3). Daarnaast zijn de meeste deelnemers tussen de 60 en 69 jaar oud. De leeftijdsgroepen 30 – 39 en 50 - 59 volgen daarna.

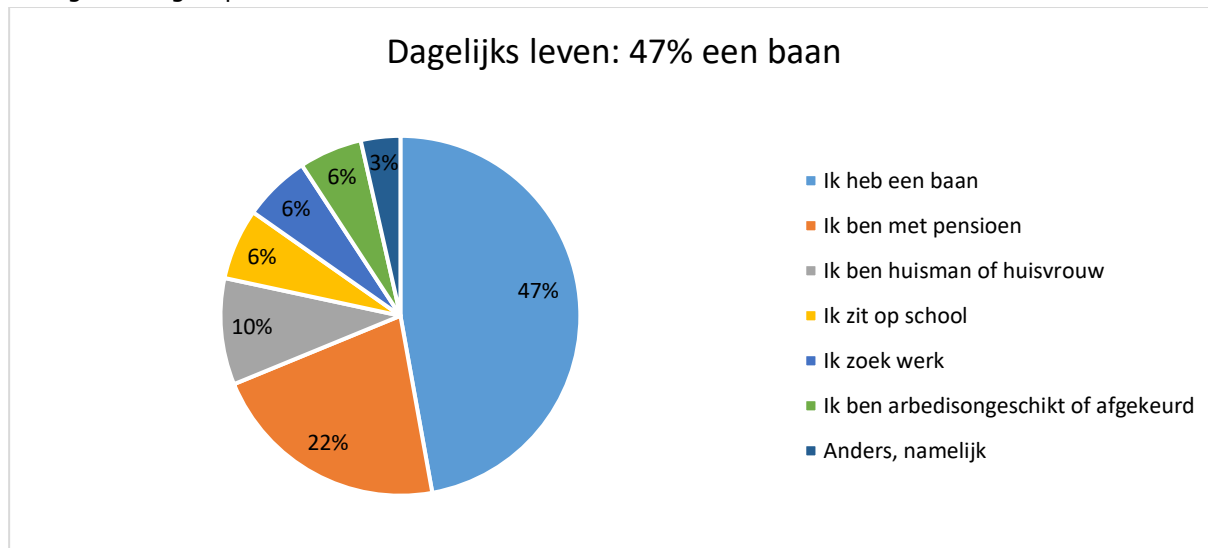
Tabel 3: Deelnemerskenmerken (Geslacht n=143, Leeftijd n=241)

Geslacht	Percentage	Leeftijdscategorie	Percentage
Man	31 %	– 30	10%
Vrouw	69 %	30 – 39	20%
		40 – 49	13%
		50 – 59	22%
		60 – 69	27 %
		70 – 79	8 %
		80 +	2 %

¹⁰ De proeftuin is in samenwerking met een ander project georganiseerd. Hier zijn geen evaluatieformulieren bij verzameld.

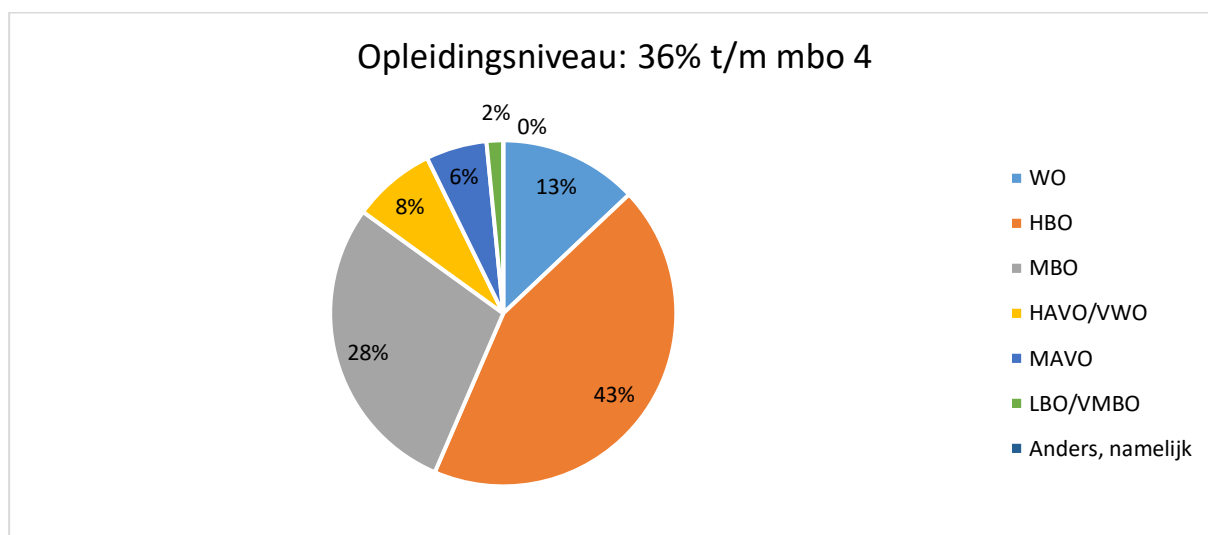
¹¹ De webinars werden online georganiseerd, waardoor ze geen evaluatieformulieren hebben kunnen uitdelen aan de luisteraars.

Wat deelnemers in het dagelijks leven doen verschilt (zie Figuur 4), maar de meeste mensen die hebben deelgenomen aan de inloopschool hebben een baan (47%). Daarnaast is er een grote groep gepensioneerden (22%). Dit laatste is opvallend, omdat het de vraag is of deze tot de beoogde doelgroep zoals vooraf voorzien was behoren.

Figuur 4: Arbeidsmarktstatus deelnemers (n=288)

Als we kijken naar het opleidingsniveau van de deelnemers (Figuur 5) blijkt dat 36% van de deelnemers in de beoogde doelgroep van de Inloopscholen valt (mensen met een opleidingsniveau lbo/vmbo, mavo of mbo). Per Inloopschool verschilt de achtergrond van de bereikte deelnemers. Zo waren alle deelnemers van Veenbazen tussen 18 jaar en 39 jaar, en vielen de meeste deelnemers van Bibliocenter en NOBB in de categorie 60-69 jaar. Echter, binnen de Inloopschool verschilde de leeftijd ook van de activiteit. Zo waren de deelnemers die de lezing Wooncarrière van Bibliocenter bezochten veelal onder of rond de 30 jaar (terwijl de gemiddelde doelgroep zoals gezegd tussen de 60-69 jaar was).

Figuur 5: Opleidingsniveau van deelnemers (n=193)

3.1.2 Beïnvloedende factoren bereik en samenstelling

Hierna gaan we in op een aantal factoren die het bereik en de samenstelling van de doelgroep hebben beïnvloed.

Corona-pandemie

Het is aannemelijk dat de bereikte groep groter was geweest zonder de corona-pandemie en alle bijbehorende maatregelen. Hierdoor moest er overgeschakeld worden naar online bijeenkomsten. En konden fysieke bijeenkomsten alleen met aangepaste groepsmaat plaatsvinden. De Inloopscholen hebben veel aanbod moeten annuleren. Hoeveel deelnemers er meer bereikt hadden kunnen worden, is lastig in te schatten. Zo is ter vergelijking bekend dat de cursussen basisvaardigheden normaal ongeveer 60.000 mensen bereiken per jaar en dat waren er in 2020 nog niet eens 10.000.

Inzetten op wegnemen belemmeringen

Vanuit de Inloopscholen werd aangegeven dat het bereiken van de beoogde doelgroep in de praktijk niet eenvoudig was. Ze geven daarbij aan dat mogelijke belemmeringen zijn door onder andere het aanbod gratis te laten zijn, door te investeren in persoonlijk contact en in communicatie vraaggericht te werk te gaan (vragen naar leervragen). Bij de meeste bibliotheken is er gewerkt met een minimale en maximale groepsmaat: Klein genoeg om persoonlijk te zijn en groot genoeg om uit te kunnen wisselen en van elkaar te leren. Vanwege de corona-maatregelen en de no-show waren de groepen soms kleiner dan vooraf beoogd.

Gerichte, generieke werving

De generieke wijze van werving is invloed geweest op het type deelnemers dat is aangetrokken. 39% van de deelnemers wist via de nieuwsbrief, website of een mail van de bibliotheek af van de Inloopschool (zie ook Figuur 2). Daarnaast was meer dan de helft van de deelnemers die heeft deelgenomen aan de activiteiten lid van de bibliotheek: 61% van de respondenten die deze vraag hadden ingevuld was lid van de bibliotheek. Het wel of niet hebben van een lidmaatschap van de bibliotheek hebben we afgezet tegen het opleidingsniveau. Uit Tabel 4 blijkt dat 66% van de deelnemers met een opleidingsniveau t/m mbo, al lid was van de bibliotheek. Dit tegenover 47% van de deelnemers met een hbo of wo opleiding. Gegeven dat de Inloopscholen ook graag nieuwe doelgroepen wilde bereiken, zien we dat dit slechts ten dele is gelukt en dat dit beter is gelukt bij de hbo- en wo-opleiden dan bij de doelgroep tot en met mbo-4.

Tabel 4: Lidmaatschap bibliotheek naar opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Lidmaatschap (n (%))	
	Ja	Nee
Hbo-wo	43 (47%)	48 (53%)
Mbo - lbo / vmbo / mavo	35 (66%)	18 (34%)
	78	66

Vanuit de Inloopscholen werd verder aangegeven dat het lastig was om de doelgroep te bereiken en niet op voorhand een strenge selectie toe te passen: Men wilde bijvoorbeeld niet selecteren door via communicatie-uitingen aan te geven dat het aanbod alleen bedoeld was voor mensen met een opleiding tot en met mbo-niveau 4. Om toch de juiste doelgroep binnen te krijgen geven de Inloopscholen aan het daarom belangrijk is om in de programmering en communicatiestrategie hier rekening mee te houden. Maar tegelijkertijd zelfselectie te stimuleren en uitsluiting op voorhand te voorkomen, bijvoorbeeld door in de communicatie-uitingen – zoals het persbericht en de

omschrijving – te laten zien dat het eenvoudig en laagdrempelig is, door qua taalgebruik en aanspreekvorm focus te houden op de beoogde doelgroep en door een verbinding te maken met basisvaardigheden.

Aanbod

De inhoud is mede bepalend geweest voor de bereikte doelgroep. Eén van de Inloopscholen heeft meerdere taalcurssussen aangeboden, waardoor ze bijna geen jongeren uit de doelgroep hebben aangetrokken. Specifiek aanbod, dat aansluit bij de leef- en belevingswereld van de doelgroep, zorgt voor motivatie bij de doelgroep om zich in te schrijven. Denk aan workshops rondom ondernemen gericht op jonge, ondernemende creatievelingen (zoals bij de Veenbazen) of rondom het thema 'wonen' gericht op mensen die hun eerste stap op de woningmarkt zetten. Ook het moment van de programmering heeft invloed: voorafgaand aan de zomervakantie een taalcurssus aanbieden zodat deelnemers voorbereid op reis kunnen gaan.

Het is duidelijk dat wanneer het aanbod (een workshop of programma) te breed is of te abstract is, deelnemers niet weten wat ze kunnen verwachten. En dit een reden bleek te zijn om niet te deel nemen. Wat deelnemers tot motiveert om deel te (blijven) nemen is diversiteit – binnen het thema – van bijeenkomsten. Het kan dan gaan om een samenhangend geheel van aanbod, of losse workshops in een serie die op elkaar aansluiten. Hierop komen we later nog terug.

Naamgeving

De Talentenbar en Veenbazen hebben geprobeerd door middel van de naam de deelnemers te stimuleren en inspireren om zich aan te melden. Opvallend gegeven is dat de hoewel de naam Inloopschool afkomstig is uit werksessies met de doelgroep binnen de Leven Lang Leren Labs,¹² over de doelgroep bekend is dat ze negatieve associaties hebben met het woord school. De Talentenbar en Veenbazen hebben expliciet gekozen voor een andere naam, omdat ze verwachtten dat deze beter aan zou sluiten bij de doelgroep. Bij het positioneren van een nieuw concept geldt dat het sowieso tijd kost voordat potentiële deelnemers, samenwerkingspartners en doorverwijzende instanties helder op het netvlies hebben dat de bibliotheek dit aanbod voor deze specifieke doelgroep heeft. De vraag is dan ook of je het beste een nieuw concept kunt laden (hetzij de Inloopschool hetzij een naam als Veenbazen) of dat je beter kunt inzetten op het breder laden van het concept bibliotheek.

Persoonlijk contact

Eén van de strategieën om (potentiële) deelnemers te werven en te communiceren met de deelnemers was het persoonlijke contact. De deelnemers vonden dit erg prettig. Het zorgde ervoor dat ze toch over de drempel gehaald werden om te (blijven) komen. Vooral bij het deelnemen aan online workshops hielp dit, omdat deelnemers zich meer betrokken voelden en gemotiveerd raakten om deel te nemen. Ook het werken met WhatsAppgroep werd in een Inloopschool positief gewaardeerd. Interessant is dat dit instrument bij een andere Inloopschool juist niet is ingezet ('er zijn al zoveel app-groepen en willen mensen wel dicht op huid gezeten worden?').

3.2 Opbrengsten

In het kader van leven lang ontwikkelen was het doel van de Inloopschool om mensen te activeren en stimuleren om te gaan leren. De Inloopscholen hebben de deelnemers verschillende zaken

¹² [Leven Lang Leren Labs \(ontwikkelingsteltfestival.nl\)](https://www.levenlangleren.nl/ontwikkelingsteltfestival.nl)

gebracht. Hieronder gaan we eerst in op de opbrengsten die deelnemers ervaren en op de tevredenheid over het aanbod. Daarna kijken we naar factoren die de opbrengsten en tevredenheid beïnvloed hebben.

3.2.1 Opbrengsten en tevredenheid

Het blijkt dat deelnemers nieuwe kennis en inzichten hebben opgedaan, nieuwe vaardigheden hebben geleerd, en inspiratie en ideeën hebben gekregen (zie Figuur 6, meerdere antwoorden mogelijk per deelnemers). Deze opbrengsten verschillen bijna niet per Inloopschool, alleen hebben bij sommige Inloopscholen meer deelnemers leuk contact met andere mensen gehad. Deze opbrengsten werden bevestigd tijdens de groepsgesprekken. Deelnemers gaven aan dat door deelname aan een cursus, webinar of workshop ze hun kennis en vaardigheden hebben uitgebreid en zo hebben gewerkt aan de eigen ontwikkeling. Hierbij kon het gaan om het leren van een nieuwe vaardigheid (zoals het leren van een nieuwe taal of foto's maken met je smartphone) of het opdoen van nieuwe kennis (bijvoorbeeld over de huizenmarkt of over het opzetten van een eigen onderneming). Echter, werden ook kennis over zichzelf en persoonlijke ontwikkeling genoemd. Zo hebben deelnemers bijvoorbeeld meer inzicht gekregen in hun eigen talenten. Het effect van deelname op inspiratie en nieuwe ideeën kwam terug in de groepsgesprekken. Degenen die een workshop hebben gevolgd rondom ondernemerschap gaven bijvoorbeeld aan dat ze met de inhoud van de bijeenkomsten weer nieuwe stappen konden maken in hun eigen onderneming. Veel deelnemers zijn voornemens om nog een workshop/meer activiteiten te gaan volgen (zie §2.2.3).

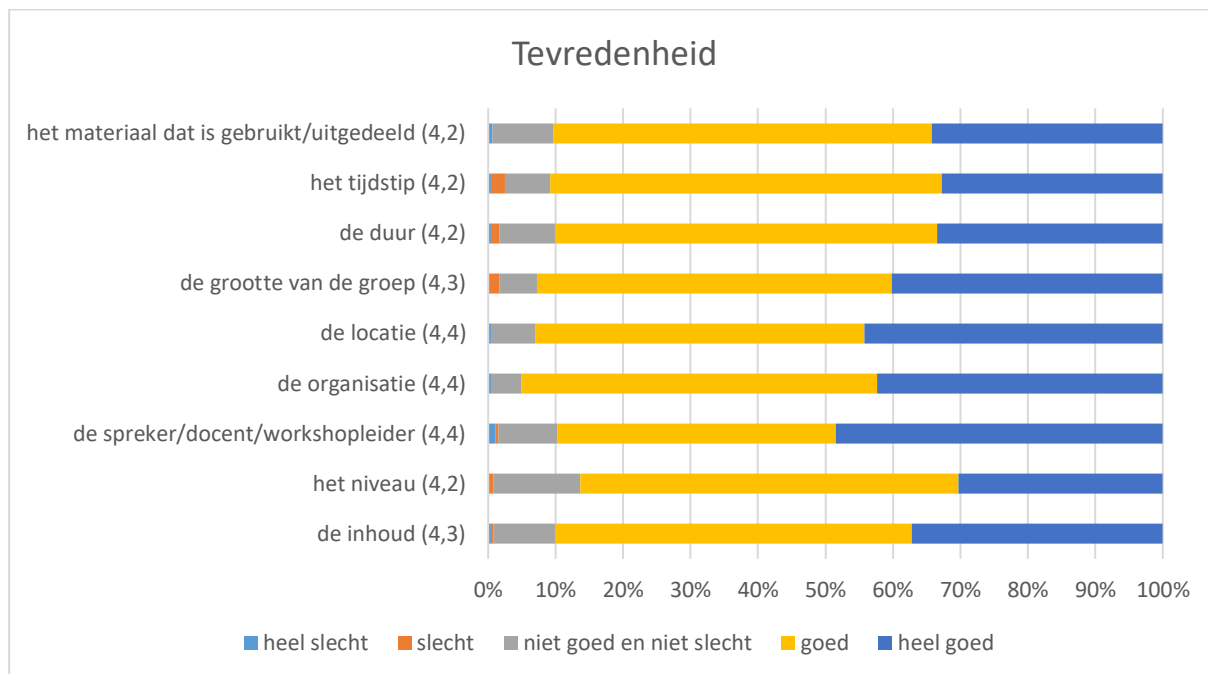
Een andere opbrengst is het leggen van nieuwe contacten. Door bijvoorbeeld het specifieke aanbod van Veenbazen, leerden de deelnemers andere ondernemers in Hoogeveen kennen. Dit was voor iedere deelnemer heel waardevol, enerzijds konden ze zo hun (zakelijke)netwerk verbreden en anderzijds leidde het leren kennen van andere creatieve ondernemers tot leren van elkaar. Bij andere Inloopscholen gaven deelnemers aan dat het vooral leuk om andere mensen te ontmoeten (die ook geïnteresseerd waren in die workshop) en het gezellig was om met andere deelnemers een workshop te volgen. Dit onderstreept het belang van de bibliotheek als ontmoetingsplek.

Figuur 6: Opbrengsten volgens deelnemers (n = 288).

Naast dat de deelnemers op verschillende terreinen een meerwaarde ervaren van de activiteiten, is ook de tevredenheid over het aanbod hoog. Figuur 7 laat zien dat 90% van de deelnemers de verschillenden aspecten van het aanbod beoordeelt als goed tot heel goed. Enkel bij het aspect

'niveau' ligt dit lager. Dit betekent dat deelnemers meer aan zouden hebben gekund dan vooraf was bedacht bij het ontwerp van de cursus of workshop. Bij een aantal aspecten zien 'negatieve' reacties (tijdstip, duur, grootte van de groep, spreker/docent, niveau en inhoud), deze zijn echter marginaal.

Figuur 7: tevredenheid van de deelnemers over het aanbod (n = 265)

Hierna gaan we nader in op de aspecten die de opbrengsten en de tevredenheid hebben beïnvloed op basis van de open antwoorden in de formulieren en de gesprekken met deelnemers.

3.2.2 Beïnvloedende factoren opbrengsten en tevredenheid

Tijdstip

Meerdere deelnemers zouden graag zien dat de activiteiten wat later op de dag plaats zouden vinden of in het weekeinde (zodat werkende mensen makkelijker kunnen deelnemen). Maar over het algemeen waren ze tevreden met het tijdstip.

Duur

Meerdere keren wordt benoemd dat de tijdsduur van de workshop of cursus te kort was. Ook werd aangegeven dat het tempo te hoog lag. Men had graag gezien dat de lessen langer waren of dat er meer bijeenkomsten waren geweest. Zodat men dieper op de materie in hadden kunnen gaan, er tijd was voor extra uitleg, of tijd om langer na te praten.

Grootte van de groep

Zoals aangegeven in §2.2.1 waren de groepen vanwege de corona-maatregelen en no-show soms kleiner dan beoogd. Meerdere deelnemers geven aan dat een grotere groep wenselijk was geweest, om de inbreng vanuit de groep te vergroten, en daarmee de cursus te verrijken en om wellicht samen nieuwe activiteiten te kunnen oppakken.

Spreker/docent

Bij een aantal activiteiten liet de begeleiding te wensen over. Deelnemers voelden zich bijvoorbeeld niet vrij of uitgenodigd om vragen te stellen en aan te geven dat ze het niet begrepen, of ze misten diepgang. Echter, vanuit de gesprekken komt ook naar voren dat deelnemers het als prettig ervaren om direct feedback te krijgen van een expert.

Niveau

Meerdere deelnemers geven aan dat de niveaoverschillen tussen deelnemers soms groot waren en dat het belangrijk is om te kijken naar het (begin)niveau van de deelnemers. De suggestie werd gedaan om de groepen in te delen op niveau. Deelnemers geven aan dat het belangrijk is om de inhoud en het tempo aan te passen aan het niveau van de deelnemers.

Inhoud

In de aspecten niveau, duur en spreker/docent zit al één en ander verweven rondom inhoud. Wat verder nog werd benoemd door meerdere deelnemers is dat ze graag meer interactie hadden willen zien in de activiteiten. Meer conversatie, interactiever, meer ruimte voor vragen.

Hieronder werken we nog een aantal punten uit die het bereik, de opbrengsten voor deelnemers en de tevredenheid hebben beïnvloed, te weten locatie, communicatie, corona-maatregelen, fysiek/online en no-show.

Locatie

Deelnemers geven aan dat ze graag een pauze hadden gehad met consumptie (ook tegen betaling). Wat echter vooral naar voren kwam is dat de bibliotheek als laagdrempelig en toegankelijk wordt ervaren. Men vindt de Inloopschool bij de bibliotheek passen, ook al had niet iedereen dit aanbod bij de bibliotheek verwacht. De bibliotheek als locatie werkte voor sommige deelnemers ook als verfrissend en gaf ook ruimte voor nieuwe ideeën: "*Nooit aan gedacht dat dit ook een werkplek kan zijn*".

Communicatie voor- en achteraf

De communicatie over het aanbod werd door veel deelnemers als prettig ervaren. Deelnemers geven aan dat wanneer ze zich aan hadden gemeld voor een workshop of cursus, deze aanmelding snel verwerkt was en ze vrijwel meteen konden deelnemen. Toch zijn er een aantal aandachtspunten. Zo wordt aangegeven dat men graag vooraf al meer informatie zou hebben over de aanmeldprocedure (in geval sprake was van loting) of duidelijkheid over het wel of niet doorgaan van activiteit in verband met corona. Daarnaast geven deelnemers aan dat ze graag meer informatie vooraf zouden krijgen over wat ze kunnen precies verwachten van de desbetreffende activiteit.

Als verbeterpunt komt naar voren dat deelnemers graag ook informatie aan het einde of na de bijeenkomst zouden willen krijgen: de slides of een verslag nasturen via e-mail, huiswerk meegeven of aangeven hoe thuis te oefenen.

Coronamaatregelen

Alle pilots hadden last van de coronamaatregelen, omdat de fysieke activiteiten alleen op bepaalde momenten doorgang konden vinden. In verband met de coronamaatregelen hebben niet alle pilots al hun (fysieke) activiteiten kunnen organiseren, of is aanbod 'uitgesteld' of 'aangepast'. Veel is vooruitgeschoven, omdat men heeft gewacht totdat bijeenkomsten wel fysiek aangeboden konden worden. Hierdoor lag het aanbod vaak een tijd stil, waardoor de deelnemers weer opnieuw geworden en verbonden moesten worden. Een deel van het aanbod heeft in aangepaste vorm

plaatsgevonden. Zo vond een deel plaats met minder deelnemers om de 1,5 meter te kunnen waarborgen, waardoor groepjes soms te klein werden om een goede interactie te hebben (zeker in combinatie met een hoge no-show).

Online versus fysiek

Vanwege de corona-maatregelen heeft een deel van het aanbod online plaatsgevonden in plaats van fysiek. Sommige deelnemers geven aan de online variant juist te waarderen (*'makkelijk thuis te doen en kost weinig tijd'*), terwijl anderen juist de voorkeur geven aan fysiek. Zoals een deelnemer aangeeft: *"Online beviel mij wel. Misschien live ook, maar is echt afhankelijk van het onderwerp."* Deelnemers geven aan dat wanneer het alleen gaat om informatie opdoen, online wel prettig kan zijn (bijvoorbeeld een webinar). Echter, deelnemers geven aan dat online belemmerend werkt wanneer het (afgeleide) doel is om anderen te ontmoeten of wanneer het een activiteit met veel interactieve vormen betrof.

Vanuit de Inloopscholen wordt aangegeven dat bij een online-aanbod het moeilijker is om deelnemers voor langere tijd te binden. Vanuit de Inloopscholen werd daarnaast aangegeven dat sommige doelen – zoals de vraag achter de vraag achterhalen, stimuleren tot vervolgedeelname of communityvorming – moeilijk tot onmogelijk was via online bijeenkomsten. Fysiek kan er meer hulp uit de groep geboden worden en kan er beter worden ingespeeld op de vragen en behoefte van de deelnemers (verbaal en non-verbaal).

No show

Ondanks de persoonlijke benadering waren er nog steeds vaak mensen die afhaakten of niet kwamen opdagen. Zowel vanuit de deelnemers als de Inloopscholen zelf komt het signaal dat mensen een online bijeenkomst makkelijker (last minute) afzeggen of onaangekondigd niet komen. In gesprekken met de deelnemers werd aangegeven dat dit misschien kan komen door de vrijblijvendheid die aan een workshop hangt als deze gratis is: deelnemers melden zich daardoor sneller aan, maar ook sneller af. Een 'klein bedrag laten betalen' werd genoemd als een mogelijke oplossing. Om de no-show zo klein mogelijk te houden is er vaak voor gekozen door de Inloopscholen om deelnemers na te bellen op de dag zelf of via WhatsApp berichten te sturen. In tegenstelling tot e-mailcontact, reageerden deelnemers daar (vaak) wel op. Verder bleek dat het werken met een vaste dag en een vast tijdstip eraan bijdroeg dat mensen bleven komen.

3.3 Deelname aan vervolgaanbod

Als we kijken naar de intenties voor deelname aan een vervolgaanbod, dan geeft 91% van de deelnemers aan van plan te zijn om nog een workshop of meerdere activiteiten te gaan volgen. Daarnaast zou 88% van de deelnemers de workshop aan iemand anders aanraden.¹³

Gevraagd naar waarom ze wel of niet plan zijn om nog een workshop/meer activiteiten te volgen, worden de drie volgende belangrijkste redenen genoemd:

- omdat men het belangrijk en leuk vindt om nieuwe dingen te leren *'Altijd bereid om iets nieuws te leren'*;
- dat het afhankelijk is van of het aansluit bij de interesse: *'Als er leuke/interessante cursussen aangeboden worden, ga ik deze zeker volgen'*;
- omdat men het leuk vond of het goed bevallen was *'Het is uitstekend bevallen'*.

¹³ n=25

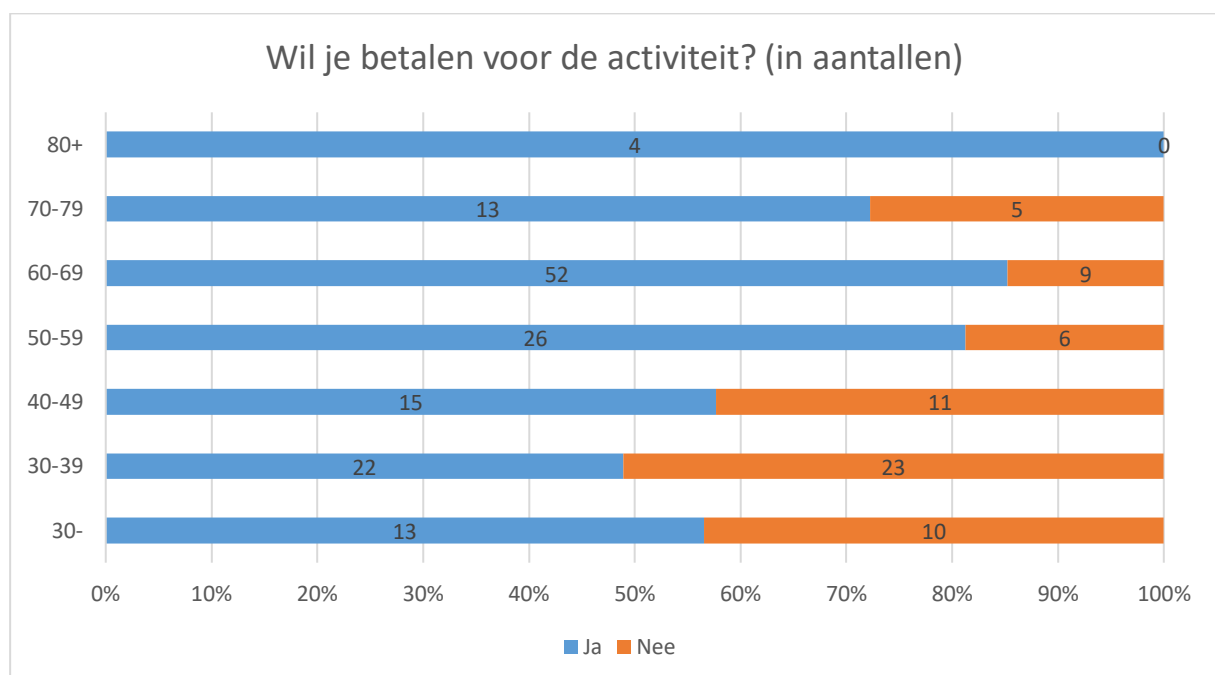
Verschillende deelnemers geven aan graag een vervolgcursus te willen doen naar aanleiding van wat ze al hebben gedaan. Of hebben hele specifieke wensen. Minder vaak genoemde redenen om wel of niet nog vaker deel te nemen zijn:

- Online/Offline aanbod: sommigen geven aan juist weer mee te willen doen als het offline is en anderen geven de voorkeur aan een online meeting (*'Als het net zo laagdrempelig is door online meeting die nu moest door COVID-19, denk ik dat ik het nog wel eens zou doen.'*)
- Tijd(stip): deelnemers kijken aan de voorkant of het een geschikt tijdstip is, of men maakt er tijd voor.

Uit de gesprekken is verder gebleken dat veel deelnemers de cursussen naast het werk deden (voor 'erbij') en niet direct voornemens waren om een hele opleiding te gaan volgen. Gevraagd naar wat voor aanbod ze graag zouden zien, komen de volgende opties naar voren:

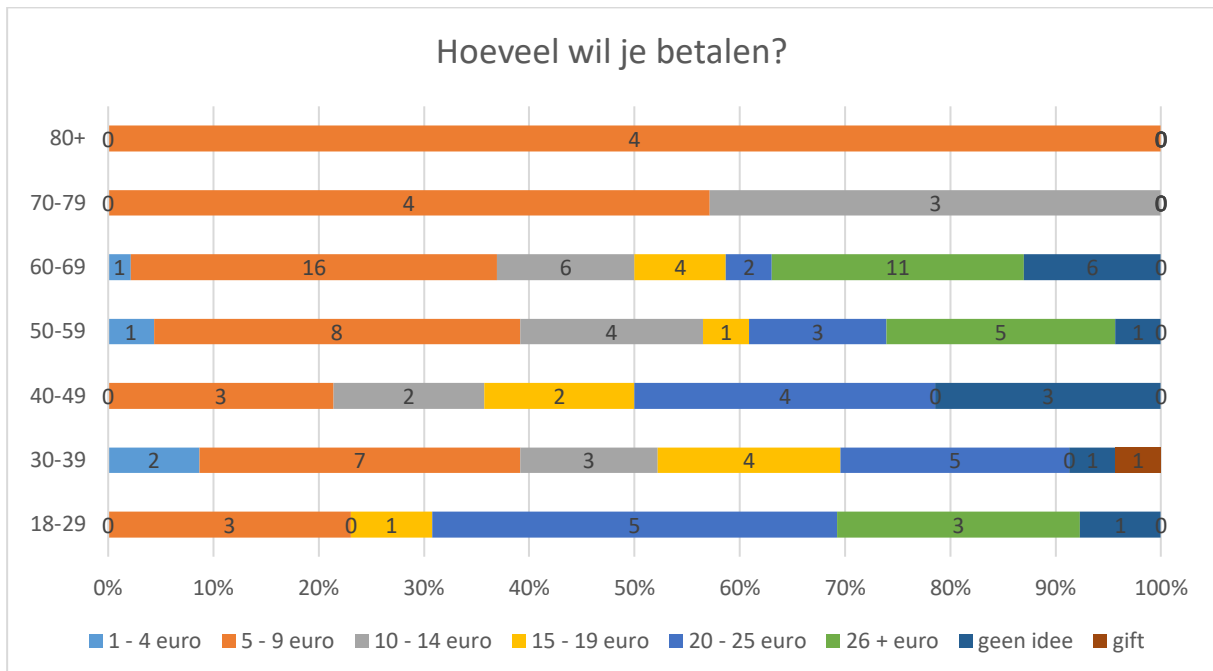
- Taal: vreemde talen, maar ook creatief schrijven en storytelling.
- Devices: computer, tablet en gps
- Eten/Drinken: lopend van koken en bakken tot bierbrouwen
- Gezondheid en psyche: gezonde voeding, allergieën, dementie, yoga en EHBO
- Kunst, cultuur, geschiedenis en filosofie
- Klussen in en om het huis: timmeren en elektriciteit
- Financieel en administratief: eigen bedrijf, hypotheek, verzekeringen en testament
- Fotografie
- Social media en marketing
- Overig: dagelijks leven, sport en tuinieren

Als we kijken naar of deelnemers bereid zijn om te betalen voor het aanbod (figuur 8), dan blijkt dat dit voor een overgrote meerderheid het geval is. We zien daarbij dat de bereidheid tot betaling toeneemt met de leeftijd.

Figuur 8: Bereidheid van de deelnemers om te betalen voor het aanbod (n=240).

Als we kijken naar hoeveel men bereid is te betalen (Figuur 9), dan zien we dat dit sterk verschilt tussen en binnen leeftijdsgroepen.

Figuur 9: Het bedrag dat deelnemers bereid zijn om te betalen voor het aanbod per leeftijdscategorie in aantallen (n=130).

Zo zien we dat bij de Veenbazen/Hoogeveen bijna alle deelnemers 20 euro of meer wil betalen, bij de andere bibliotheken is het bedrag dat jongeren willen besteden veel lager. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat bij de Veenbazen een volledig programma wordt aangeboden. Verder zien we dat bij ook Bibliocenter er een vrij grote groep is die meer dan 20 euro wil uitgeven. Meest waarschijnlijk zijn dit de mensen die de talencursus hebben gevolgd die bestond uit twaalf lessen.

4. CONCLUSIES

De centrale onderzoeksvraag luidde:

Hoe zijn de vijf pilotprojecten vormgegeven en wat is hierop van invloed geweest? (Interventie, Context en andere factoren)

De Inloopscholen hebben zich gericht op mensen met maximaal een mbo-4 opleiding, waarbij Inloopscholen hun eigen accenten hebben gelegd qua leeftijdsgroep of interessegebied. De pilots hebben het algemene doel om de door hen gekozen doelgroep zich verder te laten ontwikkelen en te stimuleren om te leren. Elke pilot heeft voor een andere opzet gekozen. Sommige inloopscholen werkten met een aanbod voor een vaste groep of een serie van bijeenkomsten, en andere met een breed aanbod met losse workshops en masterclasses. De opzet is mede tot stand gekomen op basis van het beeld van de doelgroep, input van partners/stakeholders en soms ook input van de doelgroep zelf. Voor het geven van workshops en cursussen zijn vaak externen ingezet, afkomstig vanuit het eigen netwerk of via-via. De kwaliteit van de begeleiding bleek soms lastig te garanderen.

Bij de meeste Inloopscholen is vooraf nagedacht over mogelijke vindplaatsen en zijn strategische partnerschappen aangegaan om de beoogde doelgroep te bereiken. Minder vaak is echter nagedacht over de communicatiestrategie. Door de coronamaatregelen bleek het fysiek en gericht werven vaak weinig effectief. Daarom is men enerzijds vaak overgestapt naar werving via de digitale kanalen en is anderzijds voor een bredere werving gekozen. Kijkend naar hoe mensen, die daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt van het aanbod binnen de Inloopscholen, hiervan af wisten, dan zien we dat de meeste mensen van de Inloopschool wisten via de website of dit van iemand hadden gehoord, en het minst via flyers en vrijwilligerswerk. Binding heeft men proberen te bereiken door persoonlijk contact of een intensief project/volledig programma aan te bieden, een cursus van meerdere bijeenkomsten of met opeenvolgende onderdelen. Belangrijke punten vanuit de deelnemers rondom werving zijn meer aandacht voor het aanbod en het niveau alsmede verwachtingenmanagement rondom het aanbod.

Wat zijn de belangrijkste opbrengsten van de projecten in termen van bereik/deelname en effecten op deelnemers? (Outcome) en welke elementen zijn van invloed geweest op deze opbrengsten? (Mechanismes)

Het aantal bereikte en type deelnemers verschilt sterk per Inloopschool en type activiteit. Het merendeel van de deelnemers vrouw is en de meeste deelnemers zijn tussen de 60 en 69 jaar, de leeftijdsgroepen 30-39 en 50-59 volgen daarna. Wat deelnemers in het dagelijks leven doen verschilt, maar de meeste mensen die hebben deelgenomen aan de inloopschool hebben een baan (47%). Daarnaast is er een grote groep gepensioneerden (22%). Qua opleidingsniveau valt 36% van de deelnemers in de beoogde doelgroep van de Inloopscholen (mensen met een opleidingsniveau tot en met mbo-niveau 4).

Factoren die het bereik en de samenstelling hebben beïnvloed zijn met name de Corona-pandemie en de werving. Een groot deel van de deelnemers (39%) is bereikt via kanalen van de bibliotheek en het grootste gedeelte van de deelnemers was al lid van de bibliotheek (61%). Uit de enquête en gesprekken blijkt dat het belangrijk wordt gevonden om in de programmering en communicatiestrategie hier rekening mee te houden en zo te zorgen voor zelfselectie, bijvoorbeeld door eenvoudig taalgebruik, een verbinding te maken met basisvaardigheden en aanbod dat aansluit bij de leef- en belevingswereld van de doelgroep. Tot slot is persoonlijk contact (boeien en binden) van groot belang bij zowel het werven en binden van (potentiële) deelnemers.

Het blijkt dat de meeste deelnemers nieuwe kennis en inzichten hebben opgedaan door deelname, nieuwe vaardigheden hebben geleerd, en inspiratie en ideeën hebben gekregen. Een andere opbrengst is het leggen van nieuwe contacten. Tot slot gaven deelnemers aan dat het vooral ook leuk en gezellig was om met andere deelnemers een workshop te volgen. Dit onderstreept het belang van de bibliotheek als ontmoetingsplek. Naast dat de deelnemers op verschillende terreinen een meerwaarde ervaren van de activiteiten, is ook de tevredenheid over het aanbod hoog. Aandachtspunten bij het aanbod zijn het tijdstip, de duur van het aanbod en de grootte van de groep. Verder hechten de deelnemers aan goed communicatie voor- en achteraf over het aanbod en inhoud van het aanbod en eventueel huiswerk. Dit helpt ook om deelnemers te verleiden tot deelname aan andere aanbod. Als we kijken naar een voorkeur voor online of fysieke bijeenkomsten, dan zijn de meningen verdeeld. Het is vooral afhankelijk van het type bijeenkomst en wat er beoogd wordt met de bijeenkomst.

Van de deelnemers geeft 91% aan van plan te zijn om nog een workshop of meerdere activiteiten te gaan volgen – hoewel wel afhankelijk van het aanbod – omdat men het belangrijk en leuk vindt om nieuwe dingen te leren en de eerdere activiteit goed bevallen is. De meerderheid van de deelnemers is ook bereid om te betalen voor het aanbod.

"Wat zijn de werkzame elementen en knelpunten in de Inloopschool die de deelname van en opbrengsten voor volwassenen (tot maximaal mbo-4) beïnvloeden, en hoe zijn deze te verduurzamen respectievelijk weg te nemen?"

Op basis van de evaluatie onderscheiden we drie werkzame elementen – naast de corona-pandemie – die de deelname en opbrengsten met name hebben beïnvloed:

1. Het opzetten en programmeren van het aanbod op basis van een gedegen doelgroepbepaling;
2. Een doordachte wervings- en communicatiestrategie die aansluit bij de doelgroep
3. Persoonlijk contact.

In de separate wegwijzer zetten we de oplossingsrichtingen uiteen gerelateerd aan bovenstaande werkzame elementen.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Interviewleidraad externe betrokkenen

Deelnemers: 2 à 3 samenwerkingspartners

Duur: 0,5 à 1 uur per interview

Geleid door: 1 onderzoeker

Let op de achtergrond van de samenwerkingspartner. Pas daar de vragenlijst eventueel nog op aan.

Doel:

- Input voor positionering van de inloopschool
- Input rondom de betekenis en meerwaarde van samenwerkingspartners

Introductie

Fijn dat u wilt meedoen aan het evaluatieonderzoek van de inloopscholen. Ter informatie/herinnering:

Waar gaat de evaluatie over?

In opdracht van de Koninklijke Bibliotheek voert CINOP een evaluatieonderzoek uit naar de inloopscholen. Onderdeel van het onderzoek is het voeren van telefonische interviews met samenwerkingspartners die op een manier betrokken zijn geweest bij de opzet of uitvoering van de inloopschool.

Door middel van dit onderzoek willen we inzicht krijgen in de werkzame elementen en knelpunten van de inloopschool die de deelname van en opbrengsten voor volwassenen beïnvloeden. Daarnaast de vraag hoe deze te verduurzamen respectievelijk weg te nemen. In dit interview willen we ons specifiek richten op jouw ervaringen met de inloopschool als externe contactpersoon. Wat zijn volgens jou werkzame elementen en wat heeft geleid tot deze uitkomsten.

Wat levert het onderzoek op?

Door mee te doen aan het onderzoek krijgt het ministerie beter zicht op wat zijn de werkzame elementen en knelpunten van de inloopscholen. En biedt de bibliotheken handvaten om hun eigen dienstverlening neer te zetten, mede in het licht van het convenant dat zij hebben afgesloten

Tijdsduur

Het interview duurt ongeveer 30 minuten.

Tot slot

We verwerken de antwoorden van het interview anoniem. Naast het voeren van gesprekken, voeren wij ook gesprekken met de projectleiders, hebben wij een (digitaal) evaluatieformulier uitgezet onder de deelnemers en doen wij een focusgroep met de deelnemers.

Achtergrond

- Voor welke organisatie bent u werkzaam?
- Wat is uw functie bij die organisatie?
- Wat was uw rol bij de inloopschool?

Werkte bij de leerwerkloket. Binnen het leerwerkloket gericht geweest op het begeleiden van jongeren. Zij zijn benaderd door door alphen de over de inloopschool. Laten we met elkaar in gesprek komen.

Betrokkenheid met name gericht op waar liggen de raakpunten van samenwerking. Zij hebben een bepaalde test ontwikkeld en zelf gemaakt om te kijken hoe bruikbaar is die test. Test is

laagdrempelig om mensen bewust te maken en ondersteunen in het verhelderen van waar liggen nu jouw kwaliteiten. En wat kun je daar meer richting de arbeidsmarkt. Wat kan een jongeren met deze test.

Vanuit het mbo krijgen zij veel mensen uit het mbo. Voor die doelgroep jongeren niveau 1 2 3, is veel te talig. Daar haken ze op af. dat hebben zij als feedback gegeven. Volwassen is het goed bruikbaar. Maar ik heb me verbaasd dat die pedagoog op dit taalniveau die test ontwikkeld. Ontwikkel het dan op verschillende taalniveaus.

Niet persoonlijk aangehaakt. Wij kunnen complementair zijn op wat jullie doen. Als iemand een beeld heeft ontwikkeld met wat wil ik, kan ik. Dan kunnen wij helpen met waar kan die persoon op de arbeidsmarkt terecht kunnen.

Zelf geen aanmeldingen gekregen. Om iemand verder te helpen

Ik denk dat het zeker interessant kan zijn, mits de talentenbar de samenwerking zoekt met initiatieven die in Alphen al bestaan. Vanuit gemeente, wsp, is er ook aanbod naar die doelgroep en leeftijdsgroep. Mensen komen bij de bibliotheek, worden daar geconfronteerd met dit fenomeen waar ze gebruik van kunnen maken. Dat is laagdrempelig. Ik denk dat in de toekomst moet uitwijzen of het werkelijk een meerwaarde

De inloopschool

- Hoe wist u van de inloopschool?
- Hoe bent u in contact gekomen met de bibliotheek over de inloopschool?
- Wat maakt dat je de samenwerking aangegaan bent?
- Wat is uw bijdrage?
- Wat heeft uw bijdrage de inloopschool gebracht?
- Wat heeft de bijdrage uw organisatie gebracht? Had je dit ook verwacht?
- Wat is volgens u de meerwaarde van de inloopschool?
- Wie zou baat hebben bij de inloopschool? Waarom?
- Wat zou de deelname aan de inloopschool de deelnemers kunnen brengen?
- Wat vindt u van:
 - o Dat de bibliotheek deze workshops aanbiedt?
 - o Hoe de inloopschool is opgezet?
 - o De vormgeving van het aanbod en het programma van de inloopschool?
 - o De uitkomsten/effecten van de inloopschool?
 - o Het bereik van de inloopschool?
- Als u de inloopschool zelf zou opzetten, welke onderdelen zou u behouden en wat zou u anders aanpakken? Waarom?

Bijlage 2: Interviewleidraad focusgroep deelnemers

Deelnemers: 4 à 12

Duur: 1,5 tot 2 uur

Geleid door: gespreksleider (en notulist, afhankelijk van de grootte)

Programma:

Introductie

Hallo, fijn dat jullie er zijn. Ik ben X en dit is Y. Wij doen een onderzoek naar Z. We praten met mensen binnen de bibliotheek en met deelnemers over hoe het in elkaar steekt en waarom het werkt. We doen dat zodat we aan andere bibliotheken kunnen vertellen zodat zij dat ook kunnen gaan doen. Of juist niet natuurlijk. En dus zijn we heel erg benieuwd wat jullie erover te vertellen hebben.

Voorstelronde

Willen jullie je eerst even kort voorstellen?

- Voorstellen:
 - o Wat is je leeftijd?
 - 25- / 25-30 / 30-35 / 35-40 /...
 - o Wat doe je in het dagelijks leven?
 - Ik heb een baan, / ik zoek werk, / ik zit op school, / ik ben met pensioen, / ik ben arbeidsongeschikt of afgekeurd, / ik ben huisman of huisvrouw, / anders
 - o Als je aan Z, dan denk ik aan...

Tot slot

We willen benadrukken dat het gaat om jullie ervaringen en dat er geen foute antwoorden zijn. Als jullie eerlijk zeggen wat jullie er van vinden is dat altijd goed. En alles wat jullie zeggen voegen we samen en wat jullie zeggen is dus anoniem.

Achtergrond (vingers opsteken en turven)

1. Welke opleiding heb je gevolgd?
 - a. Vmbo/mbo, mavo, havo/vwo, hbo, wo
2. Ben je lid van de bibliotheek?
 - a. Ja
 - b. Nee
3. Waar heb je aan deelgenomen? Hoe vaak? (open vraag)

Deelname

1. Hoe wist je van de 'inloopschool'?
2. Wat gaf de doorslag om echt aan te melden?
3. Waarom heb je meegedaan aan de inloopschool? Handen omhoog: (Om andere mensen te ontmoeten, om iets nieuws te leren, om inspiratie en ideeën op te doen, om mij beter te kunnen redden) + doorvragen
4. Hoe heb je ervoor gezorgd dat je de workshops/inloopschool goed kon volgen en blijven volgen?
5. Wat vind je (er)van...

- a. Dat de bibliotheek deze cursus aanbiedt.
- b. Hoe het proces tot aan deelname is verlopen.
- c. De locatie en tijdsduur waarop de workshops plaatsvinden.

Evaluatie inloopschool

- Start met invullen mural of papier (afhankelijk van online of fysiek)

We hebben de volgende vragen aan jullie:

- Wat zijn jouw ervaringen met de Veenbazen? Wat gebeurt daar, hoe zit het in elkaar? Waar denk je aan ze aan als je aan Veenbazen denkt? Daarvoor gaan we op papier aan de slag. Bovenaan begint het met hoe het in elkaar steekt. Rechts staat wat fijn is en links wat beter kan. Onderaan kun je schrijven wat het je oplevert?

1. Hoe ben je tijdens de inloopschool gemotiveerd om mee te (blijven) doen?
 - a. Bv. door medecursisten?
 - b. Bv. door contactpersoon van de inloopschool?
 - c. Bv. Sluit de vorm van de inloopschool aan bij jouw behoefte?
2. Wat heeft de deelname gebracht? (leren/ontwikkelen, intentie om verder door te leren, invloed op zelfvertrouwen, invloed op het gebied van vinden/behouden van werk/positie op de arbeidsmarkt/meedoen in samenleving)
3. Heb je uit de inloopschool gehaald wat je gehoopt had? Zo ja, waarom wel, zo niet, waarom niet en wat zou je dan nog meer willen?
4. Welk cijfer zou jij het traject geven?
5. Hoe tevreden ben je over het traject (zie ter voorbeeld elementen a t/m i):
 - a. Wat vond je van hoe lang het traject duurde?
 - b. Wat vond je van met hoeveel/de mensen (met wie) je in een groep zat?
 - c. Wat vond je van de spreker/docent/workshopleider?
 - d. Wat vond je van de inhoud?
 - e. Wat vond je van het niveau
 - f. Wat vond je van de vorm?
 - g. Wat vond je van de organisatie
 - h. Wat vond je van de gebruikte/uitgedeelde materialen?
 - i. Wat vond je van de begeleiders van het traject?
6. Welke randvoorwaarden heb je nodig om te blijven leren of om van nieuw aanbod gebruik te blijven/gaan maken?
7. Welke tips heb je aan de bibliotheek?
8. Zou je nog een keer deelnemen aan de inloopschool? Onder welke voorwaarden?

Bijlage 3: Evaluatieformulier deelnemers

Evaluatie activiteit Inloopschool Bibliotheek¹⁴

Je hebt deelgenomen aan een activiteit van de Inloopschool. Jouw mening is belangrijk en we willen graag weten wat je ervan vond. Invullen van het formulier duurt ongeveer 5 min. Je gegevens blijven anoniem. Wij ontvangen alleen de antwoorden die je hebt ingevuld op onze vragen.

* = Verplicht invullen

1. Welke activiteit heb je gevolgd? *

[keuzelijst tonen; één antwoord mogelijk]

- a
- b
- c

2. Op welke datum was de activiteit? *

Als het om meer data gaat, dan de eerste cursusdag invullen
[aanklikbare kalender tonen]

3. Hoe wist je van de activiteit?

[keuzelijst tonen; meer antwoorden mogelijk]

- Gehoord van iemand
- Via de krant
- Via een flyer
- Via een poster
- Via de website van de bibliotheek
- Via sociale media
- Anders, namelijk: [tekstveld tonen]

4. Waarom wilde je deelnemen aan deze activiteit?

[keuzelijst tonen; meer antwoorden mogelijk]

- Om iets nieuws te leren
- Om inspiratie en ideeën op te doen
- Om mij beter te kunnen redden
- Om andere mensen te ontmoeten
- Om mijn (klein)kinderen beter te kunnen helpen op school

5. Door deze activiteit:

[keuzelijst tonen; meer antwoorden mogelijk]

- Heb ik nieuwe kennis en inzichten opgedaan
- Heb ik nieuwe vaardigheden geleerd
- Heb ik inspiratie en nieuwe ideeën gekregen
- Kan ik mij in het dagelijks leven beter redden
- Kan ik beter laten zien wat ik kan
- Kan ik mijn (klein)kinderen beter helpen op school
- Heb ik leuk contact met andere mensen gehad
- Anders, namelijk: [tekstveld tonen]

¹⁴ Niet iedere activiteit is met deze laatste versie van het evaluatieformulier ingevuld. Sommige inloopscholen hebben een versie met een deel van de vragen gebruikt.

6. Hoe beoordeel je de activiteit?

	Heel goed	Goed	Niet goed en niet slecht	Slecht	Heel slecht	Niet van toepassing
Inhoud	0	0	0	0	0	0
Niveau	0	0	0	0	0	0
Spreker / docent	0	0	0	0	0	0
Organisatie	0	0	0	0	0	0
Locatie	0	0	0	0	0	0
Grootte van de groep	0	0	0	0	0	0
Duur	0	0	0	0	0	0
Tijdstip	0	0	0	0	0	0
Materiaal dat is gebruikt / uitgedeeld	0	0	0	0	0	0

7. Zou je bereid zijn om te betalen voor de activiteit?

- Ja.
- Nee

7a Zo ja: hoeveel?

[tekstveld tonen]

8. Wat kan de bibliotheek doen om een volgende activiteit te verbeteren?

[tekstveld tonen]

9. Ben je van plan om meer activiteiten te volgen?

- Ja
- Nee

9a Ja of Nee, want:

[tekstveld tonen]

10. Over welke onderwerpen wil je meer weten/ leren?

[tekstveld tonen]

11. Ben je lid van de Bibliotheek?

[keuzelijst tonen]

- Ja
- Nee

12. Wat is je leeftijd?

[tekstveld tonen]

13. Wat is je geslacht?

- M
- V
- X

14. Wat is je hoogst genoten opleiding?

- Vmbo/mbo
- Mavo
- Havo/vwo
- Hbo
- Wo

15. Wat doe je in het dagelijks leven?

[keuzelijst tonen; meer antwoorden mogelijk]

- Ik heb een baan
- Ik zoek werk
- Ik zit op school
- Ik ben met pensioen
- Ik ben arbeidsongeschikt of afgekeurd
- Ik ben huisman of huisvrouw
- Anders, namelijk: [tekstveld tonen]

16. Wil je op de hoogte gehouden worden van activiteiten van de Inloopschool?

[keuzelijst tonen]

- Ja
- Nee

Als je op de hoogte gehouden wilt worden, vul dan hieronder je e-mailadres in.

E-mail: [tekstveld tonen]

Naam: [tekstveld tonen]

Woonplaats: [tekstveld tonen]

Telefoon: [tekstveld tonen]

Mogen wij jouw antwoorden (anoniem) voor aanvullend onderzoek gebruiken? *

[keuzelijst tonen]

- Ja
- Nee

Hartelijk dank voor het invullen van deze evaluatie!

Over CINOP

CINOP realiseert oplossingen voor complexe vraagstukken in onderwijs en arbeidsmarkt, en streeft daarbij naar een zo groot mogelijke maatschappelijke impact. Door het verbeteren van leerprocessen krijgen alle mensen kansen om zich persoonlijk te ontwikkelen en zo een bijdrage te leveren aan de maatschappij.

De mensen van CINOP hebben jarenlange ervaring in visieontwikkeling en advies, projectmanagement, training & coaching, instrumentontwikkeling, data-analyse en onderzoek. Door verbindingen te maken met organisaties in onderwijs, overheid en bedrijfsleven kan CINOP gefundeerde, toepasbare en integrale oplossingen ontwikkelen. Oplossingen voor actuele vraagstukken rondom flexibel onderwijs, professionalisering in het beroepsonderwijs en arbeidsmarktleren: een leven lang ontwikkelen.

CINOP is ook internationaal actief en werkt samen met overheden, instituten en opleiders aan kwalitatief hoogwaardig beroepsonderwijs. Ook zet CINOP zich in voor het bevorderen van Europese leermogelijkheden, kennisdeling en internationale mobiliteit voor jongeren en volwassenen in het beroepsonderwijs.

Meer weten? www.cinop.nl